

**Verhalen
in het dialect 1**

Martin Wichink

Veurwoord.

As heel jong is Martin Wichink begunn met ut schriem van verhaalen.

Ut gaf hem de meugelijkheid um tiedens ut schrijven zich terugge te trekken in zien eigen deur letters en woorden gevisualiseerde wereld.

Disse “verzameling verhaalen” is un bundeling “ongesleppen” emoties uut ut dagelijkse laeven, vormmegeem in verhalen en gedichten van disse prieswinnende auteur.

Disse prachtige saamgestelde bundel van Martin’s meest toonaangeemde teksten, gefte de laezer un verfrissende unieke kiek op de wereld.

Disse verhaalen is ut eerste verzamelingsbundel welke op disse maniere in openbaarheid kump en is ontstaone uut zijn passie veur schriem.

Martin Wichink.

Inhoud van disse verzameling verhalen:

Bast.

In dit verhaal kuj leazen hoe interessant un bast van un boom kan wenne.

Brian.

Hoe un vlinder oene leaven kan veraanderen, a zit ie in de bak.

Dood holt.

In dit stukkje leas ie woarumme holt zo belangriek is, ok a is ut soms dood.

Fotoos.

Ut ging der vrögger aans an toe dan noe. Ie leas ut hier in een verhaal.

Honda rieder.

Mien kiek op un Honda rieder, ma ik mag oe a weh verklappen dat dit gin motorrieder is.

Wens oe völle wille bie ut laezen van de verhaalen.

Bast.

Aj zo is deur ut bos loopt, dan zie ie verschillende beume. Ieken, Berken, Platanen, Beuken en Dennebeumpies. Buuten ut verschillende blad wat ze hebt, zie'j ok ut verschil in de bast van de beume. De een is glad en de aander is ruw. Soms liekt ut weh op de schubben van un vis.

Aj ze nog is better bekiect, dan zie'j ok dat ze niet op mekaare liekt. Elke boom hef zien eigen struktuur. Ut lek dan ok weh un bettie op de vingerofdrukken bie de mens. Aj nog better kiekt, dan zie'j ok de littekens bie de boom en kuj ofleaz'n watte allemoal met hef e'maakt. Hoe dikker de boom is, hoe older datte is. Elk litteken hef zien eigen verhaal.

Zo kan un dikke tak offescheurt wenne bie un storm. Of der is noodzakelek e'snuu'jt deur de boswarkers van Natuurmonumenten. Ma ut kan ok wenne dat un spechtte op zuuk is e'wes noar ongedierte. Vaake is dan de boom ziek en wutte oppevretten deur torregies. Lekker voer veur de spechtte, ma dan mutte weh un kiekgat deur de baste maken met ziene sterke snavel.

Soms wut un takke ok zo zwoar, datte de boom splitst en twee kaanten uut loat gruujen.

Mangs as un zo boom ziek is, gruu'jt der ok wel is van die rare paddestuule der bie an.

Ie mut der weh kiek op hebben, aans ziej alleene ma de bast. Doar hei'j gelukkig weh spesieaal luu veur, die hier veur e'leert hebt en ziet of de boom ziek is.

Ma as un boom e'raakt is deur onweer, valt de bast er snel of. Ondanks datte dan naakt tussen de aandere beume stiet, bleffe nog heel lange oaverend stoane. Det nuum ik nog is karakter hem.

Berkebeume hebt meer van die vellen an de stam. Slingers nuumt miene kleinwichter det ok weh is. Mooi is den witte bast met de donkere stukken dertussen. Het is un zeebraboom opa, zeg mien kleinkind dan. An de ene kaante heffe nog geliek ok met zie swat/witte strepen. Mooje uutpraken bint det. Wichterfantasia kan heel verre goane. Soms snap ie der gin bast van.

Moch ie tog nog is in ut bos kommen, kiek dan ma is goed um oe hen. Dan ziej de verschillen zelf ok vaste weh. Succes.

Brian.

Brian zit veur zich uut te kiek'n in de cel van de gevangenis.

Drieëntwintig jaor is e noe en a zeum joar isse al ant jatt'n.

Hij is van schole trapt, umdat e brutaol en geweldadig was.

Stoer rondhang'n in de stad en zoep'n in de kroeg.

Eerst gapte hij klèène ding'n, um zien onkost'n te kun'n betaal'n.

Hij wün steeds brutaoler en sleut zich an bie een groepie stoere jongs.

Jatten, liegen waan al gauw heel gewone wün.

Later kwam daor ok nog drugs bie kiek'n.

Hij gebruik'n zelf die rommel gelukkig nie, má verkocht et wéh.

Et was dat e zo'n onschuldig jeugdig uutstraling hat, deurumme onsnappunde steeds an een arrestaatsie.

Van de jongs kreeg e dan ok de bienne van "Paapilon", wat "vleender" betekent.

Hij fladden de aoveral tussendeur en ontsnappen altied an de regels.

Zelf denkte datte verraajen is, toe'de oppe pakt is bie un léévering van kooke, bie een grote dealer uut de drugshandel.

Normaal was den kjal goed beveiligd met waakheune en waapuns.

In de bak hatte noe niks ans te doene as drie keer etten en twee keer buut'n lügg'n.

Nao twee maond kanne bie goed gedrag, meer mögelukheed'n krieng.

Da-s over veertien dagen.

Nao drie wekke alleen in de cel, wasse wéh veraandert en wölle opnieuw begin'n.

Met lügg'n hatte genug verwoeste lèèms e'zene, van wat drugs annerigt hef.

Zienne ummekeer wasse kom'm met ut lügg'n, wat daar zagge buut'n un... vleender.

Vrie vleug den daar rond en toen ging e aover de gevangenismuure hen, de vrieheid tegemoet.

In de cel mösse steeds weer dénk'n an den vlinder.

He-k daar miene bienne an te daank'n, degge veur zichzelf hat'op.

Bink wèh zo vrie en kank wèh gaon en staon woor ik wille?

Wa det betreft hek der wel mooi un zootje van emaaht.

Den vlinder hef ôk hat mun wark'n um zo vrie te meug'n wééne.

As de leste veertien dagen umme bint van ziene eenzaame straf, dan beginte eers met ziene cursus van elektriciën weer op te pakk'n. Det heffe zig veur e'nöm. Dan kan e nao twee jaor straf uutzitt'n, weer as vrie mense gewoon an de bak, inplaaase van d'r in.

Dood holt.

Soms aj in ut bos loopt, valt oe weh is wat dinge op. Zo leup ik laats is deur het struinpud van of de mölnweg richting ut bos. Zo viel mie op dat tussen de gruune beume un dooje boom stiet. Den was eerder is e'raakt deur de bliksem. Ma ondanks det stiete nog fier oaverend. Heel karakterestiek.

Aj dan wieder loopt over ut pad langs de diepe koele, kom ie in un klein stukkie bos, woar ie ok deur hen mag wandelen. Doar zie'j an de kaante nog meer dood holt ling. Doo'je beume, ma ok ofgeweide takk'n. Aj die is goed bekiect, straalt ze nog aaltied kracht uut. De kump umdat holt aaltied grillig zien vorm behoald. Ut mag doar langzaam verteern in ut bos.

Det is ok mooi um te ziene. Doar zit gevret in. Kevers en torregies die den boom of tak van binnen uut op vret. De baste hoald de boele zolange bie mekaare. Tut ut in mekaare zakt, umdat de baste ok verrot is. Dan goat ze weer noa ut volgende stuk holt, as ze teminste onderweg gin voer wut veur de vogels die doar vliegt.

Heel af en toe ligt der un stuk holt goed. Doar gruu'jt dan weer mos op. Det wut dan weer un voedingbron veur un nieuw leam.

Zo ziej weh weer dat dood holt niet aaltied dood hoeft te wenne, ma datte voort leaft veur de volgende generaatsie.

De natuur zorgt weh goed veur zichzelf en det zoln wie ok is vaaker mun doene. De natuur hef de tied en neemt alle tied. Vandaag nie, dan monn weh weer. Doar kan menigeen nog un veurbeeld an nemmen.

Wie kunt nie zonder de natuur, dus mut wie der zuunig op wenne en der wat van opstekk'n. Kiek is wat vaaker um oe hen, aj int bos bint en leer is van waj dan ziet.

Fotoos.

Ik wet nog goed dat miene olders ma un paar fotoos han van vrögger. Det waan spooratiese kiekies en dan ok nog met de hele familie der bie op. Det was toen un heele duure aangeleegnheid. Zelf mössen wie ut doene met un paar fotoalbums. Vanaf de geboorte, kleuterskoele, basisskoele, sport tut daj ut huus ut ging. Doar noa möss ie ut zelf ma uutzuuken. Ie han toe verskillende soorten rollegies wet ik nog. Van twaalf, veerntwintig of zessendattig fotoos. Den laatsen wun vaake alleen gebruikt bie un groot feest, zoas met de eerste communie. Dan möss ie weh op de foto met opa en oma, va en moe, peetoom en peettante, ut hele gezin en dan nog ene met alle luu der bie op. Aj geluk han, dan hat ie un moderne camera, zodat de eigen fotograaf der ok bie op kwam. Doar hat ie ma tien seconden veur. Aans möss ie noodgedwungen twee foto's maaken met twee fotograafen. Aj ze dan eindelijk kon ontwikkelen, umdat ut rollegie eindelijk vol was noa zovölle wekke of moanden, dan duurn det ok nog is eene hele wekke. Dan keek ie gelieke bie de fotograaf of ut eg oene fotoos waan. Slechte fotoos of die beweugn waan, haaln ie de gelieke uut um ze achteran in ut mappie te doene. Betaalen möss ie weh,

want ok die waan offedrukt en de foutjes han zie nie e'maakt.

Teegnwoordig giet ut weh un bettie aans. Cameraas wut hoaste nie meer gebruikt, umdat ze met mobielties ok goeje fotoos kunt maakn. Diegitaal hef ut allemoal weh makkelukker e'maakt. Ie kun gelieke kieken of de foto goed is e'maakt en aans wis ie um gelieke weer. Dan kuj um aaltied weer opnie-j maakn of ie skiet der gelieke meer achter mekaare en zuukt dan de moojsen uut. Oaveral wut teegnwoordig fotoos van e'maakt. Ie kunt ze ok zo makkeluk op un stikkie zetten of op oene compjoeter. Em un mappie anmaakn met doatum en gebeurtenis en alle fotoos van den dag der in zetten. Zo hoof ie laater de wichters alleene ma un stikkie met te geem. Alles keurig in mappies van de geboorte tut dat ze ut huus uut goat. Zo krie-eer ie wichter van vieftienduuzend fotoos, waar ze aaltied niet um e'vroagn hebt.

Honda rieder.

Mösse mien hond uutloaten, dus op pad noar ut Hoonetwalet. Noadat de hond kloar was, leupen wie terugge na huus. Keurig oaver de stoep hen. Wie waan bienoa halverwége toen ik um zag. Een Honda rieder. Ut was gin motorrieder. Ut was ok gin formule één koereur of un auto rieder. Tis gin scheuriezzer op de weg, ma weh eene op veer wielen. Nee wil oe nie in de warre breng, ma dissent scheurn zo ma oaver ut gröss hen. Den trök zig niks an van ut volk wat langs leup of reed. Ut wark möss deurgoane. Den kjal wat der achter leup sturn den grössmei'jer oaver ut gazon. Baane veur baane zag ie ut gröss kotter wun.

Ut mooje was weh dat den kjal gruun bezig was. Nie van ut gröss, ma hei hat ziene Honda elektries met un lange kaabel. Asse dan zo goed bezig is, dan denk ik ok weh datte dit apperaat oppewekt hef met gruune stroom. Wat oppewekt is met windmoolens, zunnepaneelen en zo. Noe hek a weh e'zeene datte zunnepaneelen op zien dak van hun huus hef ling, dus isse weh van disse tied.

Ut zol mie dan ok niks verwonderen, datte achter hun huus ok nog un composhoop maakt of hef veur de planten en stroeken in hun tuin. De stroeken bint prachtig bie e'knipt en kriegt op tied hun mest. Hun tuin ligt der eenmoal mooj bie en det zie de vogels ok, die doar komt nestelen. Pieren trekt ze doar uut de grond as etten. Un mooje plekke um hun wichters groot te brengen.

Zo, den kjal is a weer kloar veur un wekke. Ut lig der weer strak bie as un voetbalveld zonder lijntjes. De komposhoop veur ut volgende joar wut a weer un bettie grooter e'maakt. Denke da'k um weh vaaker zal ziene riene.

Hoop dat je van deze verzameling hebt genoten.

Op mijn website staan nog meer verhalen en gedichten in deze bundelvorm.
Kom, kijk en download op:

<https://haarle15.jouwweb.nl/verhalen-gedichtenbundels>

Tot gauw.

Met vriendelijke groet,
Martin Wichink.